

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

DUMITRA RADU • GHERGHINA ANDREI

EDUCAȚIE CIVICĂ



manual pentru clasa a IV-a

semestrul I



Referenți: Prof. gr. I Irina Rodica Ghinea
Prof. doctor gr. I Daniela Radu

Redactare: Alina Perțea

Ilustrare: Mirona Pintilie, Shutterstock.com

DTP: Mirona Pintilie, Cristina Dumitrescu

Corectură: Gabriela Ilincioiu

Culegere: Georgeta Haralambie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RADU, DUMITRA

Educație civică : manual pentru clasa a IV-a / Dumitra Radu, Gherghina

Andrei. - București : Aramis Print, 2016

2 vol.

ISBN 978-606-706-345-5

Partea 1. - ISBN 978-606-706-346-2

I. Andrei, Gherghina

372.832(075)

ISBN general: 978-606-706-345-5

Vol. 1: 978-606-706-346-2

Copyright © 2016 Aramis Print s.r.l. toate drepturile rezervate

Aramis Print s.r.l. • Redacția și sediul social:

B-dul Metalurgiei nr. 46-56, cod 041833,

sector 4, București, O.P. 82 – C.P. 38,

tel.: 021.461.08.10/14/15; fax: 021.461.08.09/19.

e-mail: office@edituraaramis.ro; office@megapress.ro

Departamentul desfacere: tel.: 021.461.08.08/12/13/16;

fax: 021.461.08.09/19; e-mail: desfacere@edituraaramis.ro

Tipărit la MEGApres





Dragul meu prieten,

Mă bucur că ne întâlnim din nou acum, la începutul anului școlar! Și eu, ca și tine, am mai crescut cu un an! După ce ne-am luat rămas bun, la sfârșitul clasei a III-a, să știi că eu toată vara m-am îngrijit de pregătirile pentru reîntâlnirea cu tine.

Am adunat alte cunoștințe, am găsit noi imagini cu care să mă împodobesc, am inventat noi jocuri pentru tine, am fost harnic și am rezolvat o mulțime de exerciții, pentru a-ți da ție prilejul să înveți și alte lucruri și să știi cum să te porți cu cei din jur.

M-am îngrijit, de pildă, să aflu lucruri noi despre localitatea și țara natală, despre tradițiile poporului nostru și despre dragostea de țară. M-am interesat și despre apartenența țării noastre la Uniunea Europeană și am aflat multe lucruri interesante.

Despre oameni am înțeles că, în relațiile dintre ei, pot avea comportamente diferite. Unii sunt buni, altruști, cinști, respectuoși, responsabili, săritori, iar alții, dimpotrivă, sunt răi, necinști, obraznici, egoști. Am întâlnit și oameni invidioși, să știi! De altfel, te poți întâlni și tu cu oameni asemenea celor pomeniți de mine. Iar eu am să te învăț cum să te porți cu fiecare.

Despre toate acestea, dar și despre multe alte lucruri interesante vei afla, prietene, de la mine.

Acum, gata! Îmi închid copertele, mă așez cuminte lângă celelalte manuale și te aștept să pornim împreună la drum.



*Cu drag,
Eu, Manualul*

Competențe generale și competențe specifice	Conținuturi	Tema	Pagina
---	-------------	------	--------

»»»» ★ Unitatea de învățare I – Locuri de apartenență

<p>1. <i>Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană.</i></p> <p>1.1. Recunoașterea locurilor de apartenență (locală, națională, europeană) în care se integrează persoana.</p> <p>1.2. Identificarea unor elemente relevante de apartenență la diferite comunități (locală, națională, europeană)</p> <p>3. <i>Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate.</i></p> <p>3.1. Relaționarea pozitivă cu ceilalți, în rezolvarea unor sarcini simple de lucru.</p> <p>3.3. Participarea la proiecte cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale.</p>	<p>Locuri de apartenență.</p> <p>Apartenență locală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Localitatea și domiciliul • Tradiții locale <p>Apartenență națională</p> <ul style="list-style-type: none"> • Țara natală și, după caz, țara în care locuim • Însemnele țării: drapelul, imnul, stema, ziua națională • Dragostea față de țară. <p>Apartenență europeană</p> <ul style="list-style-type: none"> • România, membră a U.E. • Însemnele U.E.: drapelul european, imnul european, Ziua Europei 	<ul style="list-style-type: none"> • Apartenență locală – localitatea și domiciliul • Tradiții locale • Țara natală. Țara în care locuim • Însemnele țării • Dragostea față de țară • România – membră a Uniunii Europene • Însemnele U.E. (drapel, imn, Ziua Europei) • Recapitulare • Evaluare • Proiect 	<p>6 – 9</p> <p>10 – 13</p> <p>14 – 17</p> <p>18 – 21</p> <p>22 – 25</p> <p>26 – 29</p> <p>30 – 33</p> <p>34</p> <p>35</p> <p>36</p>
---	--	--	--

»»»» ★ Unitatea de învățare II – Raporturile noastre cu ceilalți oameni

<p>2. <i>Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în condiții de viață din mediul cunoscut.</i></p> <p>2.1. Explorarea unor valori morale care stau la baza relațiilor cu ceilalți oameni.</p> <p>2.2. Recunoașterea unor comportamente moral-civice din viața cotidiană.</p> <p>3. <i>Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate.</i></p> <p>3.1. Relaționarea pozitivă cu ceilalți, în rezolvarea unor sarcini simple de lucru.</p>	<p>Raporturile noastre cu ceilalți oameni. Valori, norme și comportamente moral-civice.</p> <p>Valori morale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bine/rău • altruism/egoism • cinste/necinste • respect/lipsă de respect • responsabilitate/lipsă de responsabilitate • solidaritate/lipsă de solidaritate 	<ul style="list-style-type: none"> • Bine – rău • Altruism – egoism • Cinste – necinste • Respect – lipsă de respect • Responsabilitate – lipsă de responsabilitate • Solidaritate – lipsă de solidaritate • Recapitulare • Evaluare • Cuprins 	<p>38 – 41</p> <p>42 – 45</p> <p>46 – 49</p> <p>50 – 53</p> <p>54 – 57</p> <p>58 – 61</p> <p>61</p> <p>63</p> <p>64</p>
---	--	---	---



★ UNITATEA I – Locuri de apartenență

1. Localitatea și domiciliul
2. Tradiții locale
3. Țara natală. Țara în care locuim
4. Însemnele țării
5. Dragostea față de țară
6. România – membră a Uniunii Europene
7. Însemnele U.E.

În această unitate >>>>

>>>> *Aplicăm norme morale care reglementează relațiile dintre oameni pe plan local, național, european*

- recunoaștem locurile de apartenență locală, națională, europeană
- identificăm elemente relevante de apartenență la diferite comunități (însemnele țării și ale Uniunii Europene)

>>>> *Cooperăm cu cei din jurul nostru pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru*

- relaționăm pozitiv cu ceilalți în rezolvarea unor sarcini de lucru simple în familie, clasă, școală, comunitate
- participăm la activități care promovează tradițiile locale, naționale și dragostea pentru țară
- participăm la diferite proiecte cu conținut moral-civic în cadrul clasei, școlii, comunității

UNITATEA I. ★ 1. Localitatea și domiciliul

Citește!



Amintiri din copilărie

(fragment)

de Ion Creangă

Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, *de-a mijoarca*¹, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie! [...]

Și apoi Humuleștii pe vremea aceea nu era numai așa un sat fără căpătâi, ci sat vechi, *răzășesc*², întemeiat în toată puterea cuvântului: cu gospodari tot unul și unul, cu flăcăi voinici și fete mândre, care știau a învăța și hora dar și suveica; cu biserică frumoasă și niște preoți și dascăli, și săteni ca aceia, de făceau mare cinste satului lor.



Ion Creangă (1837-1889)



Casa lui Ion Creangă din Humulești



- Despre ce vorbește scriitorul Ion Creangă în fragmentul prezentat?
- Ce sentiment are când se gândește la satul natal?
- Ce fel de oameni erau în satul lui?



- Ce reprezintă imaginile de mai jos? Prin ce se deosebesc locuințele prezentate? Tu unde locuiești?



¹ *de-a mijoarca* = de-a v-ați ascunselea

² *răzășesc* = specific țăranilor liberi din Moldova, numiți răzeși



Sate și orașe (fragment)

după Geo Bogza

La început țara noastră a fost o țară de sate. Cele mai multe se grămădeau pe firul unei ape, în văile și depresiunile Carpaților, unde locuitorii aveau la îndemână lemnul muntelui și grânele câmpiei. Bărbaților le-a plăcut să cioplească în lemn porți monumentale, să-și împodobească pălăria, *sumanul*¹ și *chimirul*² lat de piele și să cânte din fluier și din cimpoi cântece de bucurie sau de jale. Femeilor le-a plăcut să-și împodobească mai întâi casa, apoi le-a plăcut să se împodobească pe ele: cu lungi maramे de *borangic*³, cu cămăși și *fote*⁴ înflorate. Împreună, bărbații și femeile au născocit tot felul de dansuri.

Cele dintâi orașe de pe teritoriul țării noastre au fost întemeiate pe litoralul mării, cu mult mai mult de două mii de ani în urmă, de coloniștii greci.

La început orașele au fost un fel de sate mai mari. Apoi viața s-a diversificat apărând meseriașii și negustorii, dascălii ș.a.



- Ce reprezintă fiecare imagine?
- Ce clădiri importante sunt la sate? Dar la orașe?
- Care este importanța lor?
- Cu ce se ocupă oamenii de la sat? Dar cei de la oraș?
- Ce fel de relații trebuie să existe între oamenii unei localități?



- Ce aflăm despre sate și orașe citind acest text?
- Prezintă pe scurt localitatea ta după: așezare, vecini, relief, clădiri principale; ocupațiile locuitorilor, relațiile dintre aceștia, obiceiuri și tradiții.



- La ce eveniment participă oamenii de la sat? Dar cei de la oraș?
- Numește evenimente importante din localitatea ta.



¹ *suman* = haină lungă țărănească de postav

² *chimir* = brâu lat de piele

³ *borangic* = pânză fină de mătase

⁴ *fote* = piese de costum popular purtat de femei, ținând loc de fustă

AFLĂM

Localitatea în care se naște cineva este *localitate natală*, pentru acea persoană.

Aceasta poate fi un sat sau un oraș.

În fiecare localitate, pe lângă locuințe, se află sediile unor instituții importante: primărie, școală, dispensar, biserică ș.a., precum și magazine, piețe, săli de spectacole etc. Toate acestea sunt construite pentru ca viața locuitorilor să se poată desfășura în condiții normale.

Totalitatea persoanelor care locuiesc și trăiesc în aceeași localitate formează o *comunitate locală*. Între membrii comunității există o strânsă legătură. Ei au obiceiuri și tradiții comune legate de muncă, de sărbători sau de evenimente importante.

Membrii unei comunități își aleg conducătorii, care se ocupă de buna gospodărire a localității.

Relațiile dintre oameni în cadrul comunităților trebuie să fie de colaborare, respect și de bună înțelegere. Toți trebuie să respecte regulile comunității din care fac parte.

Fiecare persoană are un *domiciliu*, unde locuiește permanent.

Locuința oferă adăpost familiei și trebuie să-i asigure și confortul necesar vieții. De aceea ea trebuie întreținută, păstrată curată.



1. Identifică, în fiecare imagine, ce relații se stabilesc între persoane.



2. Folosește exemplele de mai jos și spune ce tip de relații ai observat între membrii comunității tale.

- relații de colaborare
- relații de ajutorare
- relații de competiție
- relații conflictuale

3. Documentează-te și realizează oral corespondența între personalități și locul de naștere al fiecăreia.



Mihai Eminescu

Pașcani,
județul Iași



Mihail Sadoveanu

Botoșani,
județul Botoșani



George Enescu

Hobița,
județul Gorj



Constantin Brâncuși

Liveni,
județul Botoșani

- Realizează o scurtă compunere în care să descrii frumusețea localității în care trăiești.
- Răspunde la ghicitori. Realizează și tu ghicitori asemănătoare despre localitatea ta.

Care e orașul mare și vestit
Unde Eminescu, sub tei, a citit?

În ce oraș reușești
Pe sub pământ să călătorești?



MICUL CETĂȚEAN

- Vorbește-le colegilor despre domiciliul tău. Spune adresa, localizează-l față de școală și descrie-ți locuința. Spune cum îți ajuți familia ca să întreții curățenia și ordinea în casa voastră.

ACTIVITATE ÎN PERECHEI

- Realizați împreună un desen în care să redați un eveniment sărbătorit la nivelul localității voastre (de exemplu, Ziua localității).

ACTIVITATE PRACTICĂ

- Realizează colaje cu imagini, fotografii ce reprezintă elemente specifice ale localității în care trăiești.

ACTIVITATE PE ECHEPE

- Împărțiți clasa în trei echipe:
 - echipa geografilor
 - echipa istoricilor
 - echipa scriitorilor
 Fiecare echipă va completa câte o fișă despre localitatea în care trăieți, cu:
 - date referitoare la poziția localității, la obiective culturale, economice, la ocupațiile oamenilor
 - date istorice ale localității: atestare, evenimente istorice ș.a.
 - descrierea frumuseților naturii, a obiceiurilor și tradițiilor etc.

JOC DE ROL

- Imaginează-ți că ești primarul localității tale. Realizează un plan de măsuri legat de îmbunătățirea vieții locuitorilor, înfrumusețarea localității și protejarea mediului.

PORTOFOLIU

- Adună informații și imagini despre istoria orașului sau a satului în care locuiești.
- Realizează un album cu fotografii făcute de tine reprezentând localitatea în care trăiești.

ȘTIAȚI CĂ...

- ...în orașul București s-au născut: Petre Ispirescu, B.Șt. Delavrancea, George Topîrceanu, Tudor Arghezi ș.a.?
- ...primii oameni locuiau în peșteri? În timp, urmașii lor și-au construit colibe în pământ, apoi case mici. În prezent, orașele au clădiri cu zeci de etaje.



VOCABULAR



locuință = casă, apartament, încăpere, adăpost, cămin, o construcție în care locuiește sau poate locui cineva

UNITATEA I. ★ 2. Tradiții locale



Citește!

Portul românesc

de Eugen Frunză

Mult îmi place și iubesc
Portul nostru românesc.
Albă ia cu altițe¹,
Cu cicori² și lămâițe;
Și bundița³ ca un lan
Picurată cu mărgean⁴
Și cu spice și cu fluturi
De la vechile-nceputuri.
Desenat cu ac vrăjit,
Râde brăul vălurit
Sub sumanul gros de lână,
Cu flori negre de fântână;
Chiar și traista, uneori,
Parcă scapără de flori.



- Ce prezintă autorul în poezie?
- Descrie portul popular din imagine.



MARAMUREȘ

ARDEAL

MOLDOVA

OLTENIA

MUNTENIA

DOBROGEA



- Observă și identifică diferențe ale portului popular din diferite zone ale țării.

¹ *altiță* = cusătură ornamentală în partea de sus a mânecilor

² *cicoare* = plantă cu flori albastre

³ *bundiță* = haină lungă și largă, de postav; vestă

⁴ *mărgean* = șirag de mărgele



Colinde, colinde

de Mihai Eminescu

Colinde, colinde!
E vremea colindelor,
Căci gheața se-ntinde
Asemeni oglinzilor.
Și tremură brazii
Mișcând rămurelele,
Căci noaptea de azi-i
Când scânteie stelele.

Se bucur' copiii,
Copiii și fetele,
De dragul Mariei
Își piaptână pletele,
De dragul Mariei
Ș-a Mântuitorului
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.



- La ce eveniment important se referă scriitorul?
- Tu cum sărbătorești Crăciunul?



- Ce tradiții și obiceiuri de iarnă cunoști? Dar de primăvară?
- Numește-le pe cele specifice zonei tale.
- Ce alte obiceiuri legate de sărbători sau de diferite evenimente specifice comunității tale mai cunoști?



- Numește ocupațiile persoanelor din imagini.
- Ce obiecte tradiționale fac ei?



AFLĂM

Poporul român, așezat de veacuri pe aceste meleaguri, a moștenit o adevărată comoară prin tradițiile și obiceiurile care se păstrează până în zilele noastre. Ele caracterizează acest neam și îl deosebesc de alte popoare.

Strămoșii ne-au lăsat creații populare deosebite: doine, balade, basme și legende, proverbe și zicători, poezii care au îmbogățit dulcea limbă a românilor.

Printre tradițiile cu care ne mândrim se numără: meșteșugurile (olăritul, tâmplăria, țesutul), dar și bucatele specifice românești.

Obiceiurile și tradițiile de sărbători (Crăciun, Paște ș.a.) sunt, de asemenea, însoțite de ritualuri la care nu s-a renunțat.

Tradițiile românilor sunt diferite de la o zonă la alta a țării, după cum spune vorba: „Câte bordeie, atâtea obiceiuri“, dar tocmai acest lucru le face să fie mai frumoase, mai atrăgătoare și mai originale.

Astfel, zona Maramureșului este singurul loc din Europa unde se mai produce ceramică roșie nesmălțuită. Aici porțile sculptate în lemn, bisericile din lemn, covoarele de lână, păturile țesute, costumele tradiționale sunt de o rară frumusețe.

În Ardeal au loc nunți specifice zonei, deosebite prin ritualurile care au fost păstrate din vechime.

Orașul Horezu, din Oltenia, este vestit prin vasele de lut cu ornamente deosebit de frumoase care se fac aici.

Cântecele și jocurile populare din Moldova sunt renumite în întreaga țară, înveselind pe cei care le văd și le ascultă, dar și pe cei care le execută.

Muntenia are și ea tradiții specifice, remarcându-se cele de Crăciun și de Paște.

„Olaria“ este o tradiție din Dobrogea ce reprezintă purificarea aerului și gonirea duhurilor rele din zona localității.



Exersăm

1. Numește obiectele din imagini și spune dacă le întâlnești în zona în care locuiești.



2. Completează pe caiet un tabel asemănător, cu informații despre obiceiuri și tradiții.

Informații pe care le știm	Informații pe care le-am aflat	Informații pe care aș dori să le afl

3. Interpretați câteva cântece din folclorul românesc.

4. Explică înțelesul următoarelor proverbe și zicători românești. Spune și tu altele. Folosește și imaginea de mai jos.

- Cu o floare nu se face primăvară.
- Cine seamănă vânt, culege furtună.



5. Realizează o compunere în care să descrii un eveniment tradițional specific zonei în care locuiești.

STUDIU DE CAZ

Într-o școală învață atât copii români, cât și copii care aparțin minorităților naționale. La o serbare li s-a spus să vină îmbrăcați în costume populare. Deși locuiesc în aceeași localitate, costumele lor populare erau diferite.

- De ce crezi că s-a întâmplat așa?



MICUL CETĂȚEAN

- Crezi că obiceiurile și tradițiile poporului din care faci parte trebuie păstrate și transmise urmașilor noștri? În ce mod se transmit acestea mai departe?

ACTIVITATE PE ECHEPE

- Împărțiți clasa în patru echipe. Realizați câte un poster cu:
 - a) poezii și cântece, legende, proverbe, zicători din folclorul românesc
 - b) obiceiuri de Crăciun
 - c) obiceiuri de Paște
 - d) costume populare românești
 - e) activități, meșteșuguri

ACTIVITATE PRACTICĂ

- Realizează obiecte din lut pe care să le ornezi cu diferite motive naționale.

PORTOFOLIU

- Realizează un album de fotografii cu obiceiuri și tradiții specifice românilor. Clasifică-le pe zone diferite ale țării.

ȘTIAȚI CĂ...

- ...în decursul istoriei, unele populații străine ajunse în țara noastră s-au stabilit aici? Au adus cu ele datini și obiceiuri care s-au împletit cu ale noastre, rezultând un valoros mozaic de tradiții și obiceiuri proprii culturii românești.



VOCABULAR



meșteșug = meserie, ocupație, îndeletnicire

Citește!



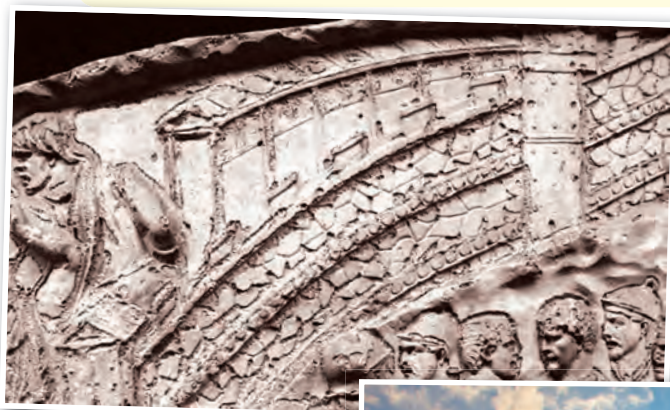
Patrie și patriotism

de Barbu Șt. Delavrancea

Copii, ce este Patria, ce e patriotismul? Ce este acest sentiment care răscolește toate puterile din om și, în anumite clipe, îl ridică mai presus de existența lui și-l face să moară de bunăvoie pentru liniștea și mărirea unor urmași pe care nu-i cunoaște?

Patria este înlăuntrul nostru și o ducem cu noi peste țări și peste mări și, numai când suntem departe și în singurătate, ne trec fiori amintindu-ne de unde ne-am rupt. Patria nu e pământul pe care trăim din întâmplare, ci e pământul plămădit cu sângele și întărit cu oasele înaintașilor noștri. Părinții, moșii și strămoșii ne sunt patria noastră; ei au avut aceeași limbă, același dor, aceleași suferințe...

Cum furnicile și albinele adună din toate părțile pentru îmbelșugarea comunității, așa și oamenii strâng, îmbogățind Patria.



- Ce reprezintă patria pentru autor?
- Ce înseamnă patria pentru tine?





- Ce este prezentat în imagini?
- Spune ce îți place în localitatea ta natală.
- Ce zone din țară ai vizitat și ce ți-a plăcut cel mai mult?



- Citește textul.

„Într-o țară atât de frumoasă, c-un trecut așa de glorios, în mijlocul unui popor atât de deștept, cum să nu fie o adevărată religie iubirea de patrie, și cum să nu-ți ridici fruntea, ca falnicii strămoși de odinioară, mândru că poți spune: „Sunt român!“

(Alexandru Vlahuță – *Țara. Poporul*)



- De ce se mândrește scriitorul că este român?
- Ce simți tu când spui: „Sunt român!“? Motivează.

AFLĂM

Țara este teritoriul locuit de un popor. Acest teritoriu este organizat din punct de vedere administrativ și politic, pentru a fi mai ușor gospodărit.

Țara natală este cea în care ne-am născut.

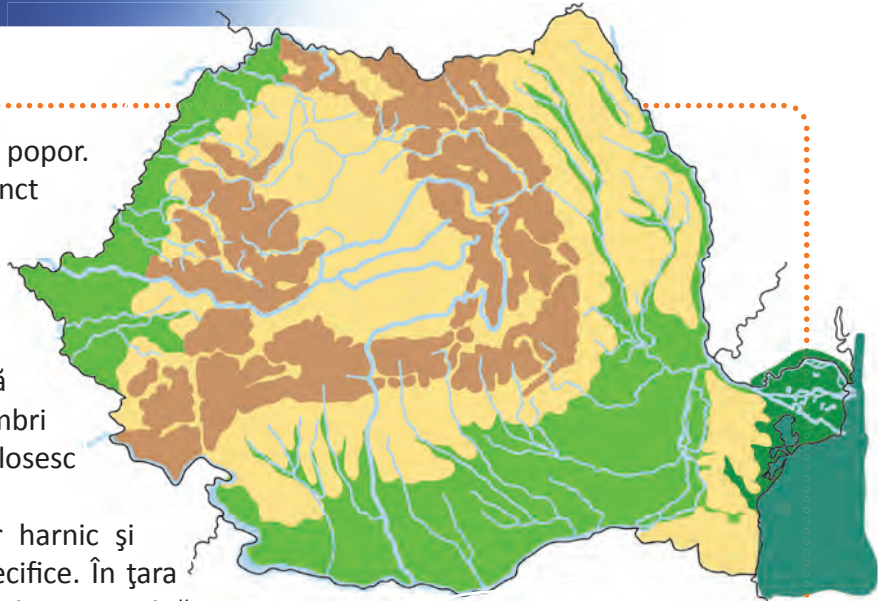
Poporul unei țări este o formă de comunitate umană ai cărei membri locuiesc pe același teritoriu și folosesc aceeași limbă oficială.

Poporul român este un popor harnic și primitiv, cu obiceiuri și tradiții specifice. În țara noastră, alături de români trăiesc și alte naționalități: unguri, germani, sârbi, romi, evrei, lipoveni ș.a. Ei sunt egali în drepturi cu toți ceilalți cetățeni și trăiesc în bună înțelegere.

România este o țară frumoasă, care are câmpii roditoare, dealuri bogate, munți împădușiți, râuri repezi, lacuri tihnite, renumita Mare Neagră și minunata Deltă a Dunării.

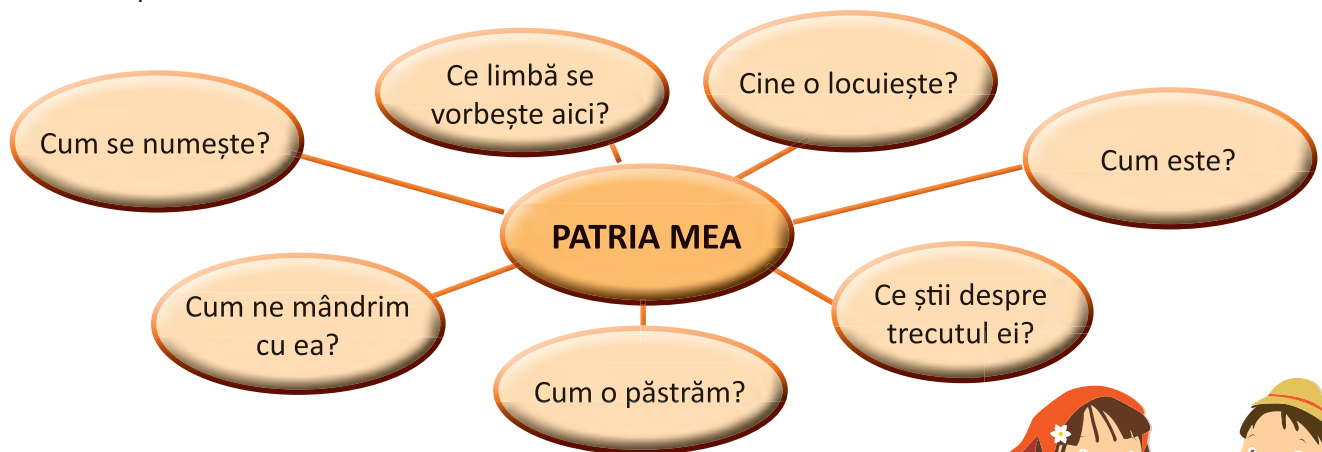
Patria reprezintă țara, poporul și trecutul său glorios – vremurile când strămoșii au luptat pentru ca urmașii să ducă o viață liberă și demnă.

Suntem datori să avem grijă de prezentul și de viitorul patriei, precum și de soarta celor care ne vor urma, lăsându-le o Românie curată, echilibrată, cu un mediu sănătos, pentru ca viața lor să fie lipsită de griji.



Exersăm

1. Răspunde la întrebări conform schemei.



2. Alcătuieste câteva enunțuri despre țara natală și poporul tău.

3. Explică înțelesul enunțului:

„Omul fără patrie e ca puilul fără mamă.“



4. Numește personalitățile prezentate aici care au dus faima României în întreaga lume. Caută informații despre ele. Dă exemple și de alte asemenea personalități ilustre.

STUDIU DE CAZ

Un copil s-a născut în România, dar, după câțiva ani, el a trebuit să se stabilească, împreună cu familia în Franța.

- Care este țara lui natală? Dar țara în care trăiește?
- Care este limba lui maternă? Dar cea pe care o vorbește cu cei din Franța?
- Crezi că acesta trebuie să uite de limba și de tradițiile poporului natal? Motivează răspunsul tău.

5. Ce crezi că a vrut muzicianul George Enescu să ne transmită prin următoarele cuvinte?

„Îmi iubesc pământul natal, nu pot sta nicăieri printre străini mai mult de două luni, pașii mei pornesc singuri înapoi spre țara mea, de care mi-e dor, mi-e dor.“

6. Scrie o compunere cu titlul: „Sunt mândru că sunt român!“ Completează textul cu un desen potrivit.

ACTIVITATE PE ECHEPE

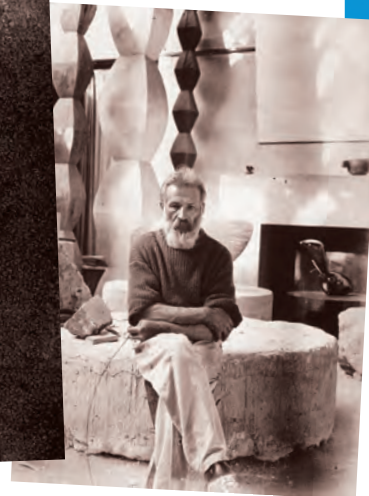
- Realizați postere, afișe cu fotografii care prezintă realizările poporului român de-a lungul anilor.

JOC DE ROL

- Imaginează-ți că ești președintele țării. Realizează un plan de măsuri în vederea îmbunătățirii vieții poporului din care faci și tu parte. Prezintă-l colegilor și completează-l cu informații de la aceștia.



Traian Vuia



Constantin Brâncuși

PORTOFOLIU

- Alcătuieste un album foto cu frumusețile țării tale.

ȘTIAȚI CĂ...

- ...în România s-a născut Traian Vuia? El a realizat primul zbor din lume cu un aparat cu motor mai greu decât aerul.
- ...cea mai înaltă sculptură în stâncă din Europa se află în România? Este vorba de statuia lui Decebal, creată prin sculptarea uneia dintre stâncile de pe malul Dunării.
- ...stiloul a fost inventat de românul Petrache Poenaru și a fost brevetat în 1827?

VOCABULAR

administrativ = (aici) care ține de instituțiile care asigură funcționalitatea statului

politică = știința sau arta de a governa un stat, prin care se menține ordinea internă și externă a comunității respective

brevetat (patentat) = despre o invenție care a fost recunoscută oficial printr-un act numit brevet

UNITATEA I. ★ 4. Însemnele țării

Observă



- Ce semnifică culorile tricolorului?
- Cu ce ocazii este folosit drapelul?



- Ce reprezintă imaginile?
- Ce simbolizează desenele de pe stema României?
- Ce formă are sigiliul României? Ce este desenat pe el? Când îl folosesc autoritățile statului român?

Deșteaptă-te, române!

Muzica: după Anton Pann

mf

I. Deș - teap - tă - te ro - mâ - ne, din som - nul cel de moar - te în
ca - re te-a-dân - ci - ră bar - ba - rii de ti - rani, bar - ba - rii de ti - rani! A -
cum ori ni - cio - da - tă cro - ieș - te-ți al - tă soar - tă, La ca - re să se-n -
chi - ne și cru - zii tăi duș - mani, și cru - zii tăi duș - mani.



- Intonează imnul de stat al României.
- De cine este compus?
- Cine i-a scris versurile?
- Ce sentimente ne trezește interpretarea imnului?
- Când este cântat acesta?

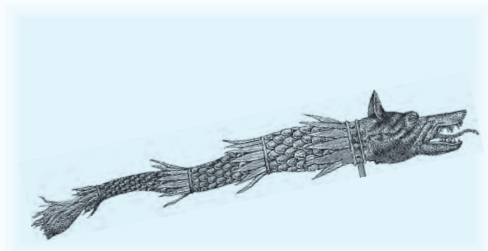


- Ce sărbătoresc românii în ziua de 1 Decembrie?
- De ce a fost aleasă această dată ca Ziua Națională a României?





- Drapele din diferite epoci.



Stindardul dacilor



Drapel din vremea lui Ștefan cel Mare



Drapelul de luptă al românilor din 1863



Citește!

Moștenirea

de Petru Demetru Popescu

Bucur, Radu și Cârlan făceau parte din oastea lui Mihai Viteazul. Domnitorul le dăduse poruncă să aibă grijă de Steagul cel Mare al Țării și să-l ridice pe câmpul de luptă cât mai des, să-l vadă toți ceilalți oșteni.

– Să nu-l pierdeți niciodată în luptă! le porunci voievodul. Să-l purtați cu vrednicie prin bătălie și să nu-l plecați niciodată în fața dușmanilor.

– Suntem trei, Măria Ta. Măcar de-ar avea dușmanii atâtea paloșe încât să ne doboare pe toți trei odată. Dacă am să cad eu, zise Bucur ...

– Am să-l port cu cinste, Măria Ta, răspuse Radu ... Și de-o fi să mor și eu în luptă, am să-l las cu limbă de moarte lui Cârlan. Să-l înalțe el și mai sus.

– Și eu voi lupta, Măria Ta, zise Cârlan, pentru a păstra credința și mândria țării! Și dacă voi cădea și eu, am să-l las moștenire urmașilor, să-l înalțe prin vreme și mai sus. Îl voi lăsa țării. Țara nu va muri niciodată.



- Ce a poruncit Mihai Viteazul celor trei oșteni?
- De ce oștenii purtau steagul în luptă?
- Ce reprezenta acesta pentru oșteni?
- Despre ce moștenire vorbeau soldații?
- Cui vor lăsa moștenire drapelul?
- Ce reprezintă pentru tine drapelul României?



AFLĂM

Fiecare țară are simbolurile ei. România are următoarele simboluri: drapelul, stema, sigiliul, imnul, ziua națională.

Drapelul României este tricolor. Culoarele sunt așezate vertical, în ordinea următoare, începând de la lance: albastru, galben, roșu.

Ziua Națională a României este la 1 Decembrie.

Imnul Național al României este „Deșteaptă-te, române!”, pe versurile poetului Andrei Mureșanu. Muzica este compusă de Anton Pann și Gheorghe Ucenescu.

Stema și sigiliul sunt stabilite prin lege specială.



Exersăm

1. Care dintre următoarele imagini reprezintă însemne ale României?



2. Alege, dintre următoarele exemple, numai acele situații în care se utilizează simbolurile naționale ale țării și scrie-le pe caiet.

- sărbătorirea Zilei Naționale a României
- competiții sportive internaționale
- autorizarea de către statul român a unor documente
- primirea de către autoritățile statului român a delegațiilor străine din conducerea altor state
- sărbători internaționale (8 Martie, 1 Mai etc.)

STUDIU DE CAZ

În anul 1976, la Jocurile Olimpice de la Montreal, Nadia Comăneci, la numai 14 ani, a devenit prima gimnastă din lume care a primit nota 10 într-un concurs olimpic de gimnastică, obținând astfel locul întâi și medalia de aur.

- Ce crezi că a simțit aceasta când, la festivitatea de premiere, a fost înălțat drapelul României și a fost cântat Imnul Național al României?
- Ce sentimente crezi că au trăit milioane de români în acele momente?





MICUL CETĂȚEAN

Însemnele țării mele sunt...

3. Privește imaginile și comentează evenimentele în care este folosit drapelul ca însemn al țării.



ACTIVITATE PE ECHIPE

Alcătuieți o listă cu activități pe care le puteți desfășura împreună cu colegii pentru sărbătorirea zilei de 1 Decembrie. Prezentați-o în fața clasei și comentați-o cu colegii.

ACTIVITĂȚI PRACTICE

- La orele de Arte vizuale și abilități practice realizează drapelul României, precum și o ramă pentru stema României.

PORTOFOLIU

- Adună într-un album fotografii cu momente importante când a fost înălțat drapelul României.

ȘTIAȚI CĂ...



- ...la 1 Decembrie 1918, la Marea Adunare Populară și Națională de la Alba Iulia, s-a hotărât unirea României cu celelalte teritorii unde locuiau români (Transilvania, Basarabia și Bucovina)? Unirea a deschis calea dezvoltării și afirmării României. În cinstea acestui mare eveniment, ziua de 1 Decembrie a devenit Ziua Națională a României.
- ...la 26 iunie se sărbătorește Ziua Drapelului românesc?

VOCABULAR



simbol = semn, obiect sau imagine care reprezintă indirect un obiect, o ființă, o idee, un sentiment

imn = poezie sau cântec solemn compus pentru preamărirea unei idei, a unui eveniment; cântec solemn apărut odată cu formarea statelor naționale și adoptat oficial ca simbol al unității naționale de stat

însemn = semn distinctiv al unei țări

UNITATEA I. ★ 5. Dragostea față de țară

Observă



- Numește personalitățile istorice pe care le recunoști în imaginile de mai sus.
- Ce știi despre modul în care aceștia și-au demonstrat dragostea pentru țară?
- Numește oameni de cultură (literatură, sculptură, muzică) cunoscuți de tine.
- Cum au făcut aceștia ca România să fie cunoscută în lume?



Citește!



„Sus ridică fruntea, vrednice popor!
Câți vorbim o limbă și purtăm un nume,
Toți s-avem o țintă și un singur dor –
Mândru să se-nalțe peste toate-n lume
Steagul tricolor!”

(Cântec – de George Coșbuc)



- Ce sentiment are poetul George Coșbuc față de țară?
- Ce dorește să transmită acesta neamului românesc?



Ce-nseamnă țara s-o iubești

de Aurora Georgescu

– Mămico,
Ce-nseamnă țara s-o iubești?

– Înseamnă
Să fii sănătos și să crești,
Să înveți și să știi să muncești
Atât cât ființa ta poate,
Să nu te ducă altul în spate.

Înseamnă
Să fii bun, demn și cinstit în toate
Și ce vei face să fie în dreptate.
Onoarea să știi să-ți păstrezi,
Să fii cutezător și să visezi.

Ape, câmpie și munte și vale
Pe toate să le simți ale tale.
Să-ți fie dragă și iarba de acasă,
Niciunde să-ți pară că e mai frumoasă!

Înseamnă
Să fii harnic, mândru și să iubești
Neamul și limba pe care o vorbești.
Pace și înțelegere mereu să dorești
La greu, țara ta să nu o părăsești.

Înseamnă
Să nu pleci capul, să mergi tot înainte,
Iar de o clipă șovăi, te rog, să iei aminte:
Dușmanul țării este în fapta rea,
În ură, dezbinare și slăbiciunea ta.

Și nu uita, copile!
Mai am ceva de spus:
Unirea este aceea ce ține steagul sus.



- Cum definește poeta dragostea de țară?
- Dar tu?



- Observă fiecare ilustrație și spune cum demonstrează acești copii că își iubesc țara.



Ce țară frumoasă avem!



AFLĂM

Dragostea de țară este sentimentul de iubire, admirație și devotament față de țară și față de locuitorii acesteia. Când iubești frumusețile locurilor în care te-ai născut și în care trăiești, frumusețea satelor și a orașelor, a câmpiilor, dealurilor și munților patriei tale înseamnă că îți iubești țara.

Un patriot iubește și respectă locuitorii țării natale, obiceiurile și tradițiile strămoșești, trecutul glorios al neamului, eroii bravi care au slujit patria cu credință și devotament și care au luptat pentru a o păstra liberă. Orice patriot își iubește limba strămoșească.

Ne manifestăm dragostea față de țară muncind pentru a contribui la bunăstarea noastră și a celor din jur, respectând familia și pe cei din jurul nostru, păstrând mediul curat, fiind cinstiți, corecți, ajutând pe cei care au nevoie și luând atitudine față de minciună, hoție, nedreptate.



1. Desenează și completează cadranele conform cerințelor.



2. Ce reprezintă imaginile? Ce alte obiceiuri românești cunoști?



MICUL CETĂȚEAN

Îmi iubesc patria pentru că... .

JOC DE ROL

- Citiți pe roluri dialogul dintre Mircea cel Bătrân și Baiazid din *Scrisoarea III*, de Mihai Eminescu.

3. Persoanele din imagini dovedesc interes pentru țara lor? Motivează răspunsul tău.



4. Ordonează cuvintele pentru a descoperi proverbul și scrie-l în caiet.

GRĂDINĂ

OMUL

PATRIE

FĂRĂ

FĂRĂ

PRIVIGHETOAREA

E

CA

5. Comentează cu colegii următorul citat.

„O patrie iubită se recunoaște din prima vedere fiindcă e o patrie curată, nepoluată, care arată frumos și primitiv, indiferent că-i săracă sau bogată, că în ea auzim o singură limbă sau mai multe.” (Mihai C. Băcescu – zoolog român)

STUDIUL DE CAZ

Să presupunem că unul dintre colegii tăi strică mobilierul clasei și mângălește pereții acesteia.

- Cum îi explici tu că a greșit și că el dă dovadă de lipsă de respect față de muncă, față de oameni și, implicit, față de țara în care locuiește?

ACTIVITATE PE ECHIPE

- Organizați un concurs de poezii și cântece patriotice.

ACTIVITATE PRACTICĂ

- Realizează desene cu motive naționale inspirându-te din costume populare, vase de lut, case țărănești. Organizați o expoziție cu acestea.

ȘTIAȚI CĂ...



- ...Ecatarina Teodoroiu a fost o eroină a neamului nostru care a luptat cu arma în mână în Primul Război Mondial? La numai 23 de ani, a căzut în luptele de la Mărășești, dându-și viața în numele apărării patriei de cotropitori.

PORTOFOLIUL

- Notează pe o fișă de portofoliu câteva dintre cele mai glorioase momente ale trecutului neamului nostru.
- Alcătuieste o colecție de imagini care ilustrează frumusețea patriei noastre.

UNITATEA I. ★ 6. România – membră a Uniunii Europene



Observă

LEGENDĂ

1. Kaliningrad
(provincie rusă)
2. Danemarca
3. Olanda
4. Belgia
5. Luxemburg
6. Slovenia
7. Bosnia și Herțegovina
8. Muntenegru
9. Kosovo
10. Macedonia
11. Albania



- Numește câteva țări europene.
- Ce state fac parte din Uniunea Europeană?



- Identifică și numește țările din U.E. în capitalele cărora sunt situate monumentele sau clădirile din imagini.



Coloseumul din Roma



Partenonul din Atena



Palatul Parlamentului din București



Turnul Eiffel din Paris



Poarta Brandenburg din Berlin



Turnul Big Ben din Londra



- Ce reprezintă steagurile din fața Parlamentului European?



- Iată două sedii importante ale Uniunii Europene. Documentează-te și spune ce ai aflat despre ele.



Consiliul Europei



Sala Parlamentului European

ACTIVITATE PRACTICĂ

- Realizează, la ora de Arte vizuale și abilități practice, coifuri din hârtie și pictează-le în culorile drapelor statelor membre U.E.



AFLĂM

Uniunea Europeană este o organizație constituită prin asocierea mai multor state ale Europei. Ea s-a format în 1957. La început se numea Comunitatea Europeană sau Piața Comună. Inițial era formată din 6 state. Azi e formată din 28 de state, printre care și România.

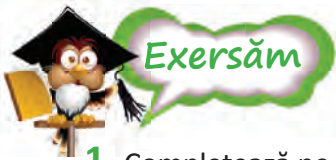
Din 1993, denumirea s-a schimbat în Uniunea Europeană (U.E.). Principalele instituții ale U.E. sunt: Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene, Comisia Europeană, Curtea de Justiție a Comunităților Europene.

Uniunea Europeană are ca scop realizarea circulației libere a bunurilor și formarea unei piețe unice. Prin desființarea taxelor vamale prețul produselor scade, acesta devenind accesibil unui număr mare de oameni.

Cetățenii U.E. au dreptul la liberă circulație și la ședere pe teritoriul statelor membre U.E., dreptul la muncă și la protecție socială în funcție de reglementările fiecărei țări. La 1 ianuarie 2007, România a devenit stat membru al U.E. Această calitate de membru implică atât drepturi, cât și obligații. Astfel, România poate beneficia de ajutor financiar din partea U.E., întrucât toate țările din U.E. participă la realizarea unui fond de întraajutorare prin Banca Centrală Europeană.

Cetățenii României au aceleași drepturi pe care le au și ceilalți cetățeni ai U.E. Îndatoririle tuturor sunt acelea de a respecta legile fiecărei țări și drepturile omului.





1. Completează pe caiet steaua conform cerințelor.



2. Privește imaginile. Ce activități au organizat copiii în cadrul acțiunii „PRO U.E.”? Propune și tu acțiuni asemănătoare.



STUDIU DE CAZ

Presupunem că părinții tăi și-au stabilit, pe o perioadă de timp, șederea într-o țară din U.E. unde au un loc de muncă. Va trebui să pleci și tu cu ei.

- În ce limbă crezi că vei comunica acolo cu colegii de clasă? Dar cu familia ta?
- Ce crezi că îți va lipsi cel mai mult?
- Cum vei păstra legătura cu prietenii tăi din țară?

ACTIVITATE ÎN ECHIPĂ

• Dezbateți următoarea temă, apoi argumentați răspunsurile voastre.

E bine că România face parte din U.E.?



MICUL CETĂȚEAN

Ca orice cetățean european am următoarele drepturi... .

PORTOFOLIU

- Adună informații din surse diferite despre problemele dezbătute în Parlamentul European.

ȘTIAȚI CĂ...

- ...românii, pe lângă cetățenia română, au și o cetățenie europeană?
- ...cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Consiliul European?



VOCABULAR



piață unică = persoanele, bunurile și serviciile pot circula libere în U.E., ca pe teritoriul unei singure țări

taxe vamale = taxă percepută de stat când mărfurile trec frontierele statului respectiv

UNITATEA I. ★ 7. Însemnele U.E.

Observă



Steagul Uniunii Europene



Sigla Uniunii Europene



- Descrie steagul și sigla Uniunii Europene.
- Compară-le.

ODA BUCURIEI DIN SIMFONIA A IX-A Imnul Uniunii Europene

Versurile: Friedrich Schiller
Traducerea: I. U. Soricu

Muzica: Ludwig van Beethoven

Allergo, moderato

1. Sla - vă ți - e stea cu - ra - tă, Vo - ie bu - nă

pe pă - mânt! As - tăzi te sim - țim a - proa - pe

Allegro, sur

Sol din rai, cu soa - re sfânt; Vra - ja ta a -

du - ce ia - răși Pe po - por lân - gă po - por; Toți

pe lu - me frați noi sun - tem Când a - pari u - șoa - ră - n zbor.



- Ce reprezintă cântecul?
- Pe ce melodie se cântă versurile?
- Cu ce ocazie crezi că se intonează acest imn?
- Audiați imnul U.E.



- Citește cuvintele care reprezintă deviza U.E.
- Ce crezi că simbolizează acestea?

UNITATE ÎN DIVERSITATE



- Care sunt bancnotele euro? Dar monedele?



Banca Centrală a Uniunii Europene



- Ce legătură crezi că există între bani și bancă?



- Membrii Uniunii Europene sărbătoresc ziua acesteia pe data de 9 Mai.
- Cunoști modalități de sărbătorire a acestei zile în țara noastră?



AFLĂM

Așa cum fiecare țară are însemnele ei, și Uniunea Europeană are drapelul și imnul ei, Ziua Europei, monedă proprie, sigla, precum și o deviză.

Steagul U.E. este de formă dreptunghiulară, de culoare albastră și are imprimate 12 stele galbene așezate în cerc, ele reprezentând unitatea popoarelor europene. Numărul statelor este considerat simbol al perfecțiunii.

Imnul Uniunii Europene este un aranjament muzical al preludiului la „Odă bucuriei“, care face parte din Simfonia a IX-a, a compozitorului german Ludwig van Beethoven. El este interpretat cu ocazia ceremoniilor europene.

Alegerea acestei melodii ca imn subliniază aspirația spre valorile comune, unitate și libertate, pace și solidaritate, care stau la baza U.E.

În cadrul Uniunii Europene se sărbătorește *Ziua Europei* pe data de 9 mai. S-a ales această dată deoarece la 9 Mai 1950 s-a făcut propunerea ca Franța, Germania și celelalte țări europene să-și unească eforturile spre ceea ce mai târziu a devenit Uniunea Europeană de astăzi, menită să apere pacea și prosperitatea pe acest continent.

Ziua Europei reprezintă un bun prilej pentru organizarea diferitelor acțiuni și activități menite să apropie între ei cetățenii U.E.

Sigla U.E. este asemănătoare cu steagul: un pătrat albastru cu cele 12 stele așezate în cerc. Dimensiunile ei sunt mult mai mici decât ale steagului.

Moneda unică europeană este *euro*. Ea a intrat în circulație în 2002, devenind un simbol al U.E., și este în prezent monedă oficială a 19 din cele 28 de state membre.

Deviza U.E. este „Unitate în diversitate“, pentru că cetățenii țărilor membre, dincolo de diversitatea lor, își unesc eforturile pentru menținerea păcii și a prosperității. Diversitatea culturilor, tradițiilor și limbilor diferite constituie o sursă de bogăție pentru U.E.

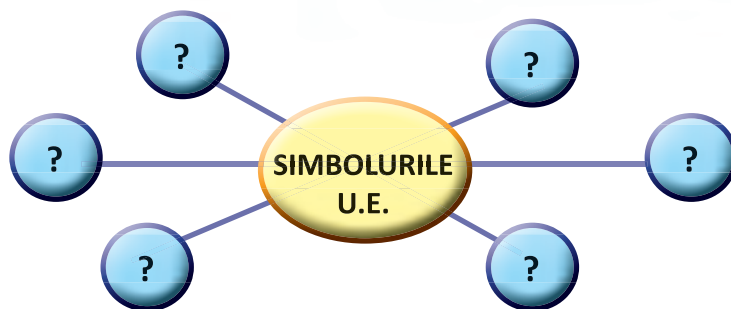


1. Care dintre următoarele însemne aparțin Uniunii Europene?



2. Enumeră, în scris, pe caiet, toate însemnele U.E. despre care ai învățat.

3. Completează pe caiet schema.



4. Să facem puțină matematică.

a) Presupunem că 1 euro ar fi egal cu 4 lei. Câți lei va trebui să schimbăm, la bancă, în euro pentru a ne cumpăra o haină care costă 100 €? Dar una care ar costa 250 €?

b) Câți cenți vom primi rest dacă dăm la casă 2 € cu care vrem să plătim o ciocolată care costă 1 € și 25 de cenți?

5. Ce avantaje crezi că ar exista dacă toate țările membre U.E. ar folosi moneda unică euro?



ACTIVITATE PE ECHIPE

- Realizați o listă cu activități pe care le puteți desfășura, împreună, cu ocazia sărbătoririi Zilei Europei la 9 Mai.

ACTIVITATE PRACTICĂ

- Confectionează din hârtie colorată steagul U.E.

PORTOFOLIU

- Realizează un colaj (pe care îl vei folosi de Ziua Europei) cu fotografii reprezentând tradiții ale unor țări membre U.E.

ȘTIAȚI CĂ...

- ...moneda euro este folosită zilnic de aproximativ 334 milioane de europeni?
- ...reprezentarea grafică a monedei unice a fost inspirată de litera grecească *epsilon*, făcând legătura cu leagănul civilizației și democrației europene, cât și cu prima literă a cuvântului Europa? Cele două linii paralele din simbolul grafic reprezintă stabilitatea monedei.
- ...nu toate țările au adoptat moneda euro, folosind propriile lor monede? Sunt însă state care nu fac parte din U.E. și folosesc moneda euro, de exemplu: Muntenegru, Andora, Monaco, San Marino sau Vatican.

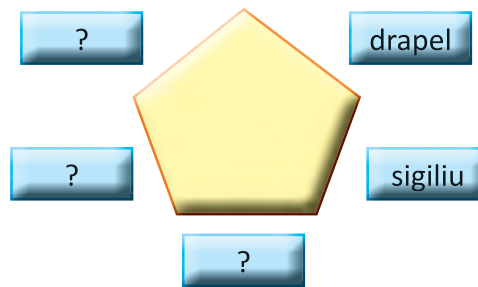
1. Completează cadranele pe caiet.

Creații populare cunoscute	Meșteșuguri
Obiceiuri și tradiții	Importanța acestora

2. Transcrie afirmațiile adevărate.

- Țara natală este aceea în care trăiești.
- Poporul român are tradiții și obiceiuri păstrate din strămoși.
- Românii trăiesc numai în România.
- Suntem datori să păstrăm mediul înconjurător curat și să-l protejăm pentru ca urmașii noștri să poată beneficia de acesta.

3. Desenează schema pe caiet, scrie în centru cuvântul-cheie și completează casele libere.



4. Descrie într-un text principalele clădiri din localitatea ta care adăpostesc instituții și spune importanța fiecăreia.

5. Realizează o listă cu activitățile pe care le poți desfășura tu pentru a-ți arăta dragostea față de țară.

6. Scrie câteva drepturi ale cetățenilor U.E. Ce îndatoriri au ei?

7. Care sunt însemnele U.E.? Identifică și explică semnificația fiecăruia.



Unitate în diversitate

1 Decembrie

9 Mai

Participanți - elevi, profesori, părinți, autorități locale

Scop - să descoperim și să prețuim tradițiile și obiceiurile românești moștenite de la strămoși

Obiective

- să descoperim frumusețea tradițiilor și obiceiurilor românești
- să cunoaștem semnificația unor evenimente
- să ascultăm și să interpretăm cântece din folclorul nostru, poezii populare, colinde, dansuri populare
- să realizăm obiecte de artă populară

Durata - se va stabili de către elevi și profesori

Documentare - cărți, reviste, albume, internet

- vizită la „Muzeul Satului“ (după caz, casă memorială, muzeu de artă populară etc.)

„La gura sobei“ – șezătoare

- prezentare de obiecte de tors, țesut etc.
- audiție – povești, basme, cântece populare
- interpretare de cântece din folclorul românesc

„Să colindăm“

- obiceiuri și datini populare legate de sărbătorile de iarnă – Crăciun, Anul Nou, Moș Nicolae, Bobotează
- program artistic
- confecționare de obiecte specifice anumitor sărbători

„Parada costumelor populare“

- prezentare de costume populare din diferite zone ale țării (din albume, filme, de pe internet)
- învățarea și interpretarea unor dansuri populare

„Atelier de artă populară“

- prezentare de obiecte populare (căni, farfurii etc.)
- vizionarea unor filme, albume ș.a. cu obiecte de artă populară
- confecționarea și decorarea unor obiecte simple (vase din ceramică, păpușa din lingura de lemn, obiecte din pănuși de porumb etc.)
- organizarea unei expoziții

Activități - „Tradiții și obiceiuri populare“ – prezentarea proiectului și a activităților propuse

Evaluare - fiecare activitate se va finaliza prin realizarea unor portofolii, albume, postere, panouri etc.





★ UNITATEA II – Raporturile noastre cu ceilalți oameni

8. Bine – rău
9. Altruism – egoism
10. Cinste – necinste
11. Respect – lipsă de respect
12. Responsabilitate – lipsă de responsabilitate
13. Solidaritate – lipsă de solidaritate

În această unitate >>>>

>>>> *Aplicăm unele norme de conduită în viața cotidiană*

– explorăm norme morale care reglementează relațiile cu ceilalți oameni din exemple prezentate din imagini, povestiri din viața reală

>>>> *Manifestăm unele deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut*

– recunoaștem unele comportamente ale celor din jurul nostru, ale unor personaje din literatură, filme documentare etc.
– deosebim comportamente pozitive de cele negative

>>>> *Cooperăm cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate*

– relaționăm pozitiv cu cei din jurul nostru rezolvând prin cooperare unele sarcini simple de lucru
– participăm la activități care promovează binele, altruismul, cinstea, respectul, responsabilitatea și solidaritatea cu cei din jur

UNITATEA II. ★ 8. Bine – rău

Observă



- De ce a dat dovadă Alin?
- Dar Petru?



- Al cui comportament îl apreciezi?



- Cum apreciezi comportamentul Anei?



- Tu cum procedezi când cineva are nevoie de ajutor?



- Ai proceda la fel? Argumentează!



- Ce părere ai despre comportamentul copiilor?



Judecata vulpii

de Petre Ispirescu

Într-o zi, un om a scăpat de la moarte un șarpe peste care se rostogolise o stâncă.

După ce s-a văzut liber, șarpele zise:

– Acum pregătește-te ca să te mănânc! Sunt lihnit de foame.

– Asta ți-e dreptatea, șarpe? Hai să mergem la judecată!

Șarpele îl mai slăbi puțin pe om din strânsoare, iar acesta porni grăbit la judecată.

În calea lor apăru o vulpe.

– Vulpeo, zise omul, iată ce bine i-am făcut eu acestui șarpe și iată ce rău vrea să-mi facă el mie.

Judecă tu!

– Ca să judec trebuie să merg la fața locului și să văd întocmai.

Ajunși la fața locului, omul începu din nou să povestească.

După ce se gândi puțin, vulpea zice:

– Omule, eu una nu cred că a încăput șarpele în văgăuna aceea.

– Ba am încăput, zice șarpele și se descovrigă de pe om, vârându-se cât mai bine în văgăună ca să încapă.

Omul, care pricepuse viclenia vulpii, dădu piatra la loc și acoperi văgăuna cu șarpele. Acesta strigă dinăuntru:

– Acum vezi, vulpeo?

– Văd!

– Judecă!

– Judec după dreptate: să rămâi mai departe în văgăună, așa cum ai fost când omul a vrut să-ți facă bine, iar tu l-ai răsplătit cu rău.



- În ce constă binele pe care l-a făcut omul șarpelui?
- Cum a fost el răsplătit de șarpe?
- Cine a învins, binele sau răul?



- Care dintre cei doi copii dă dovadă de bunătate?
- Tu cum ai fi procedat dacă erai în locul lor?



AFLĂM

Bine în relațiile cu ceilalți înseamnă să respecti regulile sociale, adică să te porți cuviincios, respectuos, să ajuți, să fii cuminte etc.

Rău înseamnă dimpotrivă să te porți nepotrivit, necorespunzător (obraznic, nepolitic), să nu respecti regulile care se impun în anumite situații (întâlnite în locuri publice, la școală, în familie).

Oamenii trebuie să respecte regulile impuse de societate pentru ca relațiile dintre ei să fie frumoase, armonioase.



Exersăm

1. Transcrie termenii care definesc atitudini bune.

CUVIINCIOS

RESPECTUOS

INTOLERANT

CINSTIT

RESPONSABIL

DARNIC

Alege doi dintre aceștia și alcătuiește câte un enunț.

2. Transcrie pe caiet și completează conform etichetelor.

lucruri bune învățate acasă

lucruri bune învățate la școală

3. Spune cum te simți dacă:

• ajuți pe cineva.

• te cerți cu cineva.

Argumentează răspunsul.

4. Privește desenul și răspunde cerințelor.



- Comentează atitudinea lui Virgil.
- Cine a greșit?
- Tu cum ai fi procedat?

5. Descoperă proverbul și scrie-l pe caiet.

LA

SE

TOT

BINE

RĂSPUNDE

CU

BINE

Comentează-l împreună cu colegii.

6. Descrie o situație în care consideri că te-ai comportat nepotrivit.

- Cum crezi că puteai evita o asemenea situație?

7. Privește imaginile și comentează-le.

a)



b)



Care copii se comportă bine?

8. Realizează un scurt text răspunzând la întrebarea „De ce e bine să te gândești și la ceilalți?”



MICUL CETĂȚEAN

Îmi place să mă comport bine pentru că ...

STUDIU DE CAZ

Imaginează-ți că, de ziua ta, primești o minge în dar. Scrie pe caiet ce atitudine adopți.

- O iei și-o arunci.
- Mulțumești politicos.
- Spui că mai ai și altele.

Motivează alegerea.

ACTIVITATE PE ECHIPE

- Fiecare va scrie pe o fișă câte trei greșeli de comportament ale celuilalt. Schimbați fișele și fiecare își va exprima acordul sau dezacordul.



PORTOFOLIU

- Realizează o fișă cu personaje din literatură, desene animate etc. al căror comportament îți place.

JOC DE ROL

- Ești fata moșului din poveste. Spune ce fapte bune ai făcut.

VOCABULAR



bunătate = însușirea de a fi bun, de a face lucruri bune, de a ajuta

răutate = caracteristică a unui om care face fapte rele, care pricinuieste răul altor persoane

UNITATEA II. ★ 9. Altruism – egoism

Observă



- Ce îți sugerează imaginea?



- De ce crezi că unii oameni sar în ajutorul celor aflați în suferință?



- Cum pot fi ajutați oamenii fără adăpost de către semenii lor?



- Ce înseamnă să fii voluntar?
- În ce situații pot ajuta voluntarii?



- De ce e nevoie ca unele persoane să strângă resturile lăsate de alții?
- Cine procedează corect?



- Cum poate o mângâiere sau o îmbrățișare să ajute un om?



- Crezi că persoanele ilustrate în situațiile de mai sus așteaptă vreo recompensă?



Cele patru piersici

după o povestire populară

Un țăran avea patru fii. Odată a vrut să îi încerce. A dat băieților câte o piersică.

După un timp a întreat ce a făcut fiecare cu ea. Primul spuse că a mâncat piersica și apoi a plantat sâmburele. Omul zâmbi, înțelegând că fiul lui va fi gospodar. Al doilea spuse că a aruncat sâmburele. Tatăl se întristă. Cel de-al treilea fecior vânduse piersica. Țăranul îl sfătui să aibă grijă că nu toate sunt de vânzare în viață.

La urmă, bătrânul îl întrebă pe mezin:

– A fost bună piersica?

– Nu știu. Prietenul meu este bolnav. Am ales să îi dau lui piersica. A fost tare bucuros.

Tatăl rosti lăcrimând:

– Vei fi om bun și prieten adevărat!



- Atitudinea căruia dintre frați o apreciezi cel mai mult? Motivează.



- Observă imaginile și răspunde la întrebări.



- Ce atitudine are fiecare dintre copiii?
- Tu cum ai proceda în locul lor?



- Ce fac cei doi părinți?
- Cum caracterizezi atitudinea lor?

AFLĂM

Altruismul reprezintă atitudinea morală a unei persoane, care constă în capacitatea de a sacrifica ceva (timp, energie, bunuri materiale) pentru altcineva în afară de sine, fără a aștepta vreo recompensă sau beneficii.

Altruismul este o calitate frumoasă, înălțătoare pentru un om care, făcând gesturi de ajutorare, uneori chiar foarte mici, creează o atmosferă plăcută, îi determină pe oameni să fie mai buni, mai atenți unii cu alții.

Egoismul, dimpotrivă, este o caracteristică a unei persoane care acționează doar în avantajul său.

Exprimă o atitudine individualistă care provine din acordarea unei importanțe exagerate a propriei persoane. Omul egoist este indiferent față de alții, e lipsit de dragoste pentru cei din jur. El atrage sentimente și atitudini negative și face ca relațiile dintre oameni să nu fie dintre cele mai bune.

În cadrul relațiilor ce se stabilesc între oameni, este bine ca aceștia să fie altruști, să ofere ajutor dezinteresat semenilor, fără a aștepta ceva în schimb.



1. Privește imaginile. Care dintre ele ilustrează un comportament altruist și care semnifică egoismul?



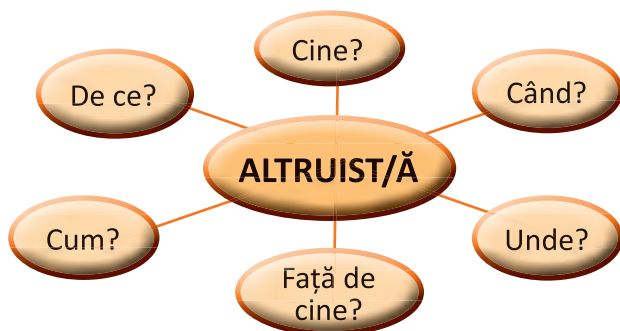
2. Ce înțelegi din următoarele citate?

- „Nu ești bun de nimic, dacă ești bun numai pentru tine.” (Voltaire, scriitor francez)
- „Raza de soare care te încălzește pe tine nu-ți este împuținată dacă se mai încălzește la ea și vecinul tău.” (Alexandru Vlahuță, scriitor român)
- „Există un scop în toate lucrurile. Pentru a ajunge acolo trebuie să te depărtezi de egoism.” (Constantin Brâncuși, sculptor român)

3. Explică înțelesul expresiilor.

- Fericirea e născută din altruism, iar nenorocirea, din egoism.
- Învățându-l pe altul îl faci mai bogat fără ca tu să sărăcești.

4. Realizează o scurtă compunere, folosind următoarea schemă.



MICUL CETĂȚEAN

Sunt altruist atunci când... .

STUDIU DE CAZ

Privește imaginea de mai jos. Care dintre copii a procedat corect? Argumentează răspunsul tău. Tu ce-ai fi făcut dacă erai acolo?

Cum crezi că a reacționat doamna învățătoare când copilul care a ajutat a intrat mai târziu la ore?

- L-a certat.
- L-a lăudat, dându-l ca exemplu celorlalți copii.
- A fost indiferentă.

Hai, lasă-l pe domnul, că întârziem la școală!



ACTIVITATE PE ECHIPE

- Fiecare scrie pe o fișă câte trei situații în care poate da dovadă de altruism. Partenerii schimbă fișele și fiecare își exprimă acordul sau dezacordul.

PORTOFOLIU

- Citește povestirea *Prietenul meu*, Garrone, de Edmondo de Amicis, și notează pe o fișă situațiile de altruism întâlnite.

VOCABULAR



recompensă = răsplată, despăgubire
beneficii = câștig, profit de pe urma unei situații
individualism = atitudine morală prin care se pun mai presus interesele personale decât cele colective

UNITATEA II. ★ 10. Cinste – necinste

Observă



Cine a spart ghiveciul cu flori?

Eu l-am spart,
din greșeală.
Vă rog să mă iertați!



- Cum apreciezi atitudinea copilului?
- Cum îl ajută faptul că și-a recunoscut vina?



- De ce crezi că nu vrea copilul să arate carnetul de note mamei?
- Tu cum ai proceda în locul copilului?



Dă-mi,
te rog,
carnetul
de note!



Păi...
nu,
nu știu
unde
este.

Eu am ajuns
primul!

Nu!
Tu
ai trișat.



- Ce părere ai despre gestul copilului acuzat că a trișat?
- Cum crezi că va fi tratat de ceilalți copii?
- De ce nu este bine să ne comportăm așa?



Neguțătorul florentin¹

după Petre Ispirescu



Vlad Țepeș, domnitorul Țării Românești
(1448; 1456-1462; 1476)

Un neguțător² din cetatea Florența, din Italia, mergea în țara lui cu multe lucruri scumpe și cu o mare sumă de bani. El trebuia să treacă prin Târgoviște, pentru că acolo era scaunul domniei³.

Cum ajunsese la Târgoviște, se duse drept la Țepeș cu un dar bogat și îi zise:

– Măria ta, ursita⁴ m-a adus să trec cu avutul meu prin țara pe care o stăpânești, Măria ta. Te rog a-mi da câțiva slujitori, ca să-mi fie de pază până voi pleca.

Vodă, iute ca focul cum era el, încruntă sprâncenele când auzi cererea ce i se făcuse și zise.

– Ține-ți darul, creștine! Eu îți poruncesc să-ți duci avutul pe oricare din ulițe, la orice răspântie ce ți se va părea mai singuratică și mai dosnică și acolo să-l lași până dimineața, fără paznic! Și de ți se va întâmpla vreo pagubă, eu sunt răspunzător.

Florentinul, cu inima înghețată de frică, se supuse poruncii. Toată noapte nu dormi de grijă.

A doua zi, neguțătorul își veni în fire când își găsi avutul precum îl lăsase. Merse deci la Vodă și-i spuse că tot bănetul lui s-a găsit neclintit și, laudându-i țara, spuse că asemenea lucru n-a văzut în nicio țară din câte a umblat.

– Cât face darul ce mi-ai adus? întrebă Vodă, stăruind. După ce află prețul, Vodă plăti până într-una⁵, apoi zise:

– Spune, pe oriunde vei merge, ce ai văzut în țara mea!



- De ce se temea neguțătorul?
- Ce l-a sfătuit domnitorul?
- Ce fel de om era Vlad Țepeș?

¹ florentin = (aici) locuitor al Florenței

² neguțător = negustor

³ scaunul domniei = capitala țării

⁴ ursită = soartă

⁵ până într-una = tot



Vedere aeriană a orașului Florența

AFLĂM

Cinstea este o calitate morală a omului care îl ajută să se integreze în societate. *Cinstea* înseamnă adevăr și dreptate, adică un comportament sincer și corect cu cei din jur.

O bună conviețuire între oameni nu este posibilă fără *cinste*. Întotdeauna *cinstea* a fost apreciată și a fost pusă mai presus de celelalte calități morale ale omului.

Corectitudinea reprezintă sinceritatea și consecvența cu care sunt îndeplinite îndatoririle, fără prefăcătorie sau viclenie.

Opusă *cinstei* este *necinstea*, cea care aduce în societate aspecte negative și face ca relațiile dintre oameni să sufere. *Necinstea* înseamnă înșelătorie, vicleșug, minciună, atitudini care atrag asupra celui care le practică rușine, dezonoare sau chiar pedepse.

În relațiile cu ceilalți, trebuie să ne purtăm *cinstit*, onest, pentru că numai așa vom câștiga încrederea și prețuirea celor din jur.



Exersăm

1. Transcrie pe caiet enunțurile și înlocuiește cuvintele colorate cu cele potrivite din dreapta.

- Ne-a făcut **cinstea** să vină în clasă.
- Prietenul meu este **cinstit**.
- Te-am **cinstit** cu un suc.
- **Cinste** lui!

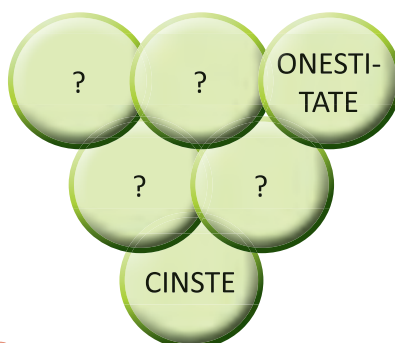
BRAVO

CORECT

TRATAT

ONOAREA

2. Completează pe caiet desenul cu termeni potriviți.



MICUL CETĂȚEAN

Tu te consideri *cinstit*?

DRAGOȘ



Da,
pentru că ...



DANA

3. Desenează pe caiet un personaj preferat.

- Îl consideri: **cinstit** pentru că ... sau **necinstit** pentru că ...
- Completează pe caiet spațiile punctate.

4. Descoperă proverbul și scrie-l în caiet.

	HAINA	OMUL	HAINA	
PE		CINSTEȘTE	NU	OM

- Comentează-l împreună cu colegii.

5. Continuă oral povestea.

*Vecinul meu a găsit un portofel pe stradă.
Cu ajutorul actelor dinăuntru a identificat
proprietarul ...*



6. Relatează, într-un text scurt, o situație în care consideri că te-ai comportat cinstit.

STUDIU DE CAZ

Elevii clasei a IV-a au avut de realizat o compunere cu tema „Describe animalul preferat”. După ce s-au citit lucrările, copiii și doamna învățătoare au observat că 6 lucrări erau identice. Oare de ce?

După discuții s-a ajuns la concluzia că acestea fuseseră luate (copiate) de pe internet. Drept urmare, au primit calificativ mic.

- Au procedat cinstit cei care au copiat?
- Pe cine au vrut să înșele?
- Cum apreciezi atitudinea doamnei învățătoare?
- Tu cum ai fi procedat (ca elev, ca învățătoare)?

JOC DE ROL

- Judecați faptele personajelor din povestea *Ciuboțelele ogarului*, de Călin Gruia.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Realizați un desen care să ilustreze un comportament cinstit/necinstit.
- Prezentați-l în fața clasei.

PORTOFOLIU

- Dă exemple de personaje din literatură care au dat dovadă de cinste.



VOCABULAR

consecvență = fel de a acționa potrivit unor principii ferm respectate

onest = corect, cinstit, de treabă

UNITATEA II. ★ 11. Respect – lipsă de respect

Observă



Respect



- Ce reprezintă fotografia de mai sus?



- De ce trebuie respectați cei mai în vârstă?



- Cum îi respectăm pe părinți și pe bunici?
- De ce îi respectăm?



- De ce trebuie să se respecte oamenii chiar dacă sunt de rase diferite?
- Ce formă de respect observi?
- Cum ne respectăm prietenii?



- Cum își manifestă copiii din imagine aprecierea față de reușitele oamenilor?
- Ce alte moduri de apreciere mai cunoști?



- Manifestarea suporterilor din imagine exprimă respect față de țară? Argumentează.

Citește!



Învățătorul nostru

după Edmondo de Amicis

Îmi place de noul învățător. Azi, începând dictarea, privirea îi căzu pe un băiat cu obraji aprinși. Îi trecu mâna pe frunte, să vadă dacă este fierbinte.

În timpul acesta, un băiat se ridică și începu să facă pe marioneta¹. Învățătorul se întoarse brusc. Băiatul încremeni² rușinat, așteptând pedeapsa.

– Să nu mai faci asta niciodată!

La sfârșitul orei ne vorbi rar și calm, cu vocea lui caldă:

– Copii, avem de stat împreună un an. Să îl trăim împreună în bună înțelegere! Învățați și fiți cuminiți! Nu vreau să pedepsesc pe nimeni. Vom fi ca o familie.

Băiatul se apropie de învățător și spuse cu glas tremurat:

– Domnule, vă rog să mă ierțați!

– Te iert, băiatul meu!



- Ce părere ai despre comportamentul băiatului în timpul orei?
- Ce semnifică gestul elevului față de învățător?
- Cum și-a corectat acesta comportamentul?

Lasă-mă, te rog,
să termin ce am de spus!



Nu mă
interesează
ce spui
tu!



Te văd supărat, de câteva zile.
Ce ai pățit?



Ție îți
voi spune,
pentru că
am
încredere
în tine.



- Ce poți spune despre atitudinea celui de-al doilea copil? De ce a dat el dovadă?



- Ce atitudine are fetița față de băiat?
- Dar băiatul față de fetiță?

¹ a face pe marioneta = a se strâmba

² a încremeni = a rămâne nemișcat

AFLĂM

La baza tuturor relațiilor dintre oameni stă respectul. El sudează legătura dintre membrii familiei, prieteni, colegi de muncă (școală), vecini etc.

Respect înseamnă stimă, considerație sau prețuire față de cineva. El se câștigă în timp, prin fapte, vorbe și, cel mai important, prin atitudini.

A avea respect pentru cineva înseamnă:

- să-l asculți fără să-l întrerupi;
- să iei în considerare sentimentele lui;
- să încerci să înțelegi punctele lui de vedere,
- să comunici cu el în mod direct;
- să-l prețuiești ca persoană, apreciindu-i calitățile;
- să nu-l minți;
- să ai încredere în el.

Lipsa de respect este un comportament negativ față de o persoană. Aceasta duce la distrugerea relațiilor între persoane.

Relațiile noastre cu cei din jur trebuie să se bazeze pe respect, deoarece, respectând pe ceilalți, ne respectăm pe noi înșine. Prin respect creăm în jurul nostru un climat plăcut.

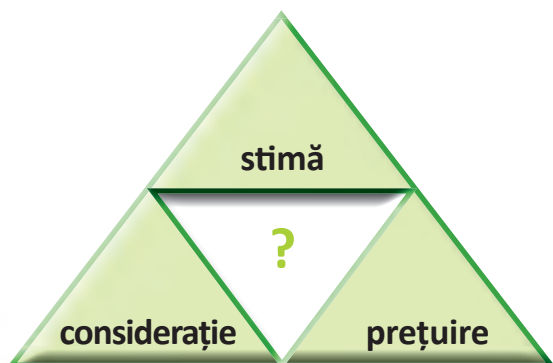


Exersăm

1. Citește cu atenție textul marcat cu verde din rubrica *Aflăm*. Notează, într-un tabel asemănător celui de mai jos, informațiile conform indicațiilor.

✓	-	+	?
cunoștințele confirmate de text	cunoștințele contrazise de text	cunoștințele noi, neîntâlnite până acum	cunoștințele incerte, confuze, care merită să fie cercetate

2. Desenează triunghiurile pe caiet și scrie termenul corespunzător în centru.



Alcătuiește cu fiecare câte un enunț.

3. Imaginează-ți un dialog între bunic și nepoțică din care să reiasă respectul.



3. Citește, apoi transcrie enunțurile conform etichetelor.

RESPECT

- Un elev mestecă gumă în timpul orei.
- Ana nu mulțumește pentru darul primit.
- În timpul unui spectacol suntem atenți.
- Dimineața, când intru în clasă, îmi salut colegii.
- I-am mulțumit doamnei bibliotecare pentru cartea recomandată.

LIPSĂ DE RESPECT

4. Desenează, pe o coală, persoana pe care o prețuiești. Scrie cine este și de ce o stimezi.

STUDIU DE CAZ

„Marele dascăl Ion Creangă, când răspundea la salutul elevilor, își scotea pălăria lui mare cât roata carului.” (Jean Bart)



- Ce părere ai despre gestul lui?
- Cunoști persoane care mai procedează așa?
- De ce crezi că însoțea răspunsul cu acest gest?
- Ți-ar plăcea să-l faci și tu?

PORTOFOLIU

- Realizează un desen care s-ar potrivi unei persoane care „nu are cei 7 ani de acasă”.



VOCABULAR

stimă = a aprecia, a cinsti, a onora

considerație = respect, stimă înaltă față de o persoană

prețuire = a aprecia la justa valoare o persoană



MICUL CETĂȚEAN

Pentru a fi respectat, trebuie să... .

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Scrie, pe o fișă, cum îți manifesti respectul față de colegul tău. Schimbați fișele între voi și exprimați-vă acordul sau dezacordul.
- Fiecare scrie pe o fișă patru motive pentru care îl respectă sau nu pe celălalt. Schimbați fișele și analizați dacă este adevărat.

ȘTIAȚI CĂ...

- ...obiceiul bărbaților de a scoate pălăria când salută are origini vechi? Acest obicei vine din vremurile în care cavalerii care luptau în turnir, la sfârșit, își scoteau coiful pentru a fi recunoscuți de adversar.



UNITATEA II. ★ 12. Responsabilitatea – lipsa de responsabilitate



- Numește responsabilitățile pe care le au copiii din imagini. Care dintre ei manifestă lipsă de responsabilitate?



Fiul și mama

povestire populară

Într-o seară târzie, aflându-se în cabinetul său de lucru, Cuza-Vodă sună clopoțelul ca să vină ofițerul de serviciu.

Ofițerul nu veni. Domnitorul deschise ușa și-l văzu adormit pe un jilț¹. Pe genunchi avea o hârtie scrisă. Vodă o luă și o citi.

Scumpul meu copil,

Am primit suta de lei pe care mi-ai trimis-o și mi-a prins tare bine. Ajutorul tău a sosit la timp. Acum am lemne, mi-am cumpărat medicamente și m-am însănătoșit.

Sunt mândră și fericită că fiul meu nu m-a dat uitării.

Te îmbrățișez cu dor!

Mama ta, Elena



*Alexandru Ioan Cuza, (1820-1873),
primul domnitor al Principatelor Unite*

Cuza-Vodă isprăvi de citit scrisoarea și rămase dus pe gânduri...

Intră în cabinetul său, luă o sută de napoleoni² de aur și îi strecură încet în buzunarul ofițerului încă adormit. Apoi se duse iar în birou și sună tare clopoțelul.

Ofițerul sări speriat.

– Ce este? Ce s-a întâmplat? întrebă Cuza.

– Măria ta, nu știu cine mi-a vârât acești bani în buzunar!

– Sunt ai tăi, dragul meu! Tu nu ți-ai uitat mama. Un fiu care-și iubește astfel mama, tot așa își iubește patria și dovedește responsabilitate.



- Cum apreciezi comportamentul fiului față de mamă?
- Dar față de Cuza?
- Identifică și spune atitudini ale fiului.
- Tu cum ai fi procedat?



¹ jilț = scaun înalt cu spătar și brațe

² napoleon = veche monedă franceză de aur

AFLĂM

Responsabilitatea este atitudinea care presupune obligația de a efectua un lucru, de a răspunde de ceva.

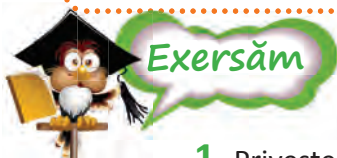
Un om responsabil este acela care se gândește la nevoile lui, dar și la nevoile celorlalți din jur și este conștient de propriile acțiuni.

Responsabilitatea nu este o calitate înnăscută. Ea se învață de la părinți, bunici, profesori, colegi, prieteni etc.

Copilul responsabil câștigă încredere în el, dar și încrederea celor din jur (părinți, prieteni, profesori...). Este o persoană pe care te poți baza, puternică, independentă, optimistă, orientată spre succes.

Lipsa de responsabilitate exprimă starea de indiferență, de dezinteres, de delăsare, neîncredere în sine, care duce la obținerea unor rezultate slabe în activitate.

În relațiile cu cei din jur este important să fim responsabili atât față de ei, cât și față de noi înșine.

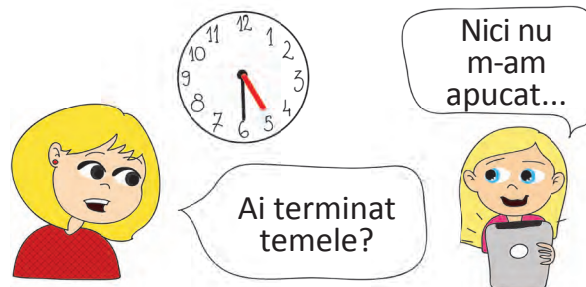


Exersăm

1. Privește imaginile.



- Ce atitudine are mama față de copil?



- Ce atitudine a avut copilul?
- Ce părere ai despre el?

2. Observă imaginile și spune dacă cei doi copii dau dovadă de responsabilitate sau de lipsă de responsabilitate.



3. Ordonează cuvintele pentru a descoperi proverbul.

AZI	FACE	CE	LĂSA
POȚI	NU	PE	MÂINE

- Cum poți spune că este persoana căruia i-l atribui?

4. Te consideri o persoană responsabilă? Spune 3 argumente și prezintă-le colegilor. Aceștia își vor exprima acordul sau dezacordul.

5. Care este persoana din familie pe care o apreciezi ca fiind cea mai responsabilă? Argumentează.

6. Scrie un scurt text care să se încheie cu afirmația micului cetățean.



*Acestea sunt responsabilitățile
pe care le am.*

STUDIU DE CAZ

Mama l-a rugat pe Nică (Ion Creangă) să lege copilul pentru că avea multă treabă. Dar, pentru că era foarte cald, el a fugit la scăldat.

- Cum îl consideri pe Nică?
- Ce urmări putea avea comportamentul lui?
- Tu cum ai fi procedat?



JOC DE ROL

- Test de sinceritate. Povestește o situație în care ai dat dovadă de lipsă de responsabilitate.
- Ce ai învățat?

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Scrie pe o fișă trei exemple de atitudini responsabile/iresponsabile ale colegului.
- Schimbați fișele și exprimați-vă acordul sau dezacordul.

ȘTIAȚI CĂ...

- ...responsabilitatea ajută la disciplinarea comportamentului individual (personal)?



PORTOFOLIU

- Realizează o fișă cu personaje din literatură sau desene animate care au dat dovadă de responsabilitate.

UNITATEA II. ★ 13. Solidaritate – lipsă de solidaritate

Observăm



Citim!



Deseori, primăvara și toamna, din cauza ploilor abundente apar inundații devastatoare.

În astfel de situații, oamenii sunt disperați, pentru că familii întregi rămân fără case și își pierd agoniseala de o viață.



- Ce putem face pentru ei?



Era o noapte geroasă de iarnă. Grivei lătra de zor. Tata a ieșit să vadă ce se întâmplă. Din casa vecinului ieșea fum dens și flăcările se înălțau amenințător.

Imediat tata a alertat vecinii și a sunat la numărul de urgență 112.



- De ce au dat dovadă tata și vecinii?



Deseori aflăm, auzim, citim despre persoane care suferă de boli grave ce necesită intervenții medicale costisitoare (foarte scumpe).

Famiile acestora nu pot face față, de cele mai multe ori, acestor cheltuieli și cer sprijinul nostru.



- Care este atitudinea ta pentru a-i ajuta?



De curând a fost difuzată în presă știrea că, în Thailanda, un cutremur submarin a declanșat un tsunami.

Imaginile dramatice au făcut înconjurul lumii.

Milioane de oameni au fost impresionați de tragedia celor afectați.



- Cum crezi că au acționat oamenii din lumea întreagă?



Imaginați-vă că în clasa voastră aveți un coleg orfan de ambii părinți. De el se ocupă bunicii, care au posibilități materiale limitate.

Se apropie sărbătorile de Crăciun și fiecare dintre voi va primi daruri minunate.



- Ce ai putea face pentru ca și el să simtă magia Crăciunului?



În colțul dintre case, la ceasul zorilor, ședea biata fetiță, cu obrații îmbujorați, zâmbind sprijinită de perete, moartă de frig, în cea din urmă noapte a anului. Fetița stătea țeapănă, cu chibriturile sale, din care arsesse un mănunchi. „A vrut să se încălzească”, spuneau oamenii.

*(Fetița cu chibrituri,
după Hans Christian Andersen)*



- Ce-ar fi putut face cei din jur pentru a o ajuta?

AFLĂM

Prin *solidaritate* înțelegem dispoziția sufletească, atitudinea morală a unei persoane de a se implica, de a fi alături de cineva care trece printr-un moment dificil.

Solidaritatea trebuie manifestată fără să se aștepte vreo răsplată. Ea se poate întâlni în familie, la locul de muncă, la școală, între prieteni, vecini etc.

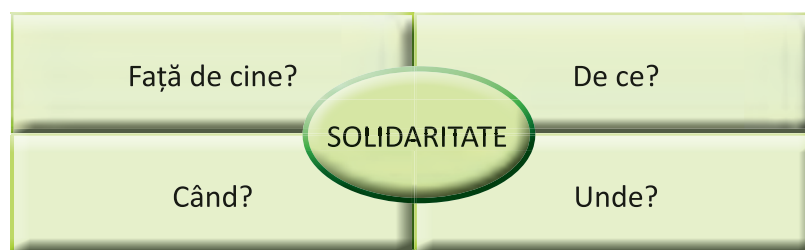
Lipsa de solidaritate înseamnă neimplicare, indiferență față de problemele cu care se confruntă ceilalți.

Deoarece fiecare dintre noi poate să treacă, la un moment dat, printr-o situație dificilă, oamenii trebuie să fie solidari unii cu ceilalți (să fie apropiați, să se ajute).



Exersăm

1. Desenează pe caiet și completează cadranele.



2. Așază în ordine cuvintele, descoperă proverbul și scrie-l pe caiet.

UNUL

CREȘTE

UNDE-I

NU-I

DOI

UNDE-S

PUTERE

PUTEREA

- Comentează-l împreună cu ceilalți colegi.

STUDIU DE CAZ

Într-o localitate, biblioteca a fost distrusă în urma unor inundații. Autoritățile cer ajutor.

- Cum putem să-i sprijinim pe cititorii bibliotecii?
- Alege una dintre variante.

Trimitem cărți prin poștă.

Inițiem un punct de colectare.

Nu ne interesează.

- Motivează alegerea.



3. Citește cuvintele din triunghiuri și spune cuvântul-cheie (care are același înțeles).

Alcătuiește cu acesta un enunț.

4. Prietenii s-au mobilizat și au sprijinit un coleg pentru a nu rămâne corigent la matematică.

- Tu cum ai fi procedat?
- De ce au dat dovadă prietenii?

5. Pentru că nu-i place să comunice cu ceilalți colegi, Mihai își realizează singur proiectele.

- Cum este Mihai?
- Tu cum ai proceda în locul lui?

6. Comentează deviza muschetarilor.

Toți pentru unul, unul pentru toți!

Ce învățăm de la ei?

7. Realizează un scurt text în care să illustrezi o situație de solidaritate la care ai participat.

8. Spune-ți părerea! Ina este o persoană pe care nu o cunosc. Am aflat de la TV că are nevoie de ajutor. Se organizează o campanie de strângere de fonduri.

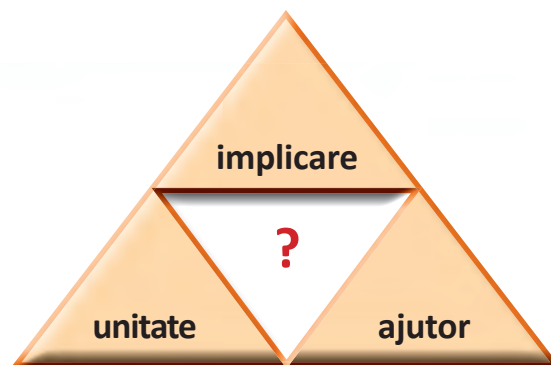
- Ce poți face tu în această situație?

ACTIVITATE PE GRUPE

- Ilustrați prin desen o situație de solidaritate.

JOC DE ROL

- Citiți lectura *Ștefan cel Mare și Vrâncioaia*. Interpretați dialogul dintre cei doi din care reiese solidaritatea Vrâncioaiei.



PORTOFOLIU

- Caută în ziare sau pe internet situații în care oamenii au dat dovadă de solidaritate.

VOCABULAR



muschetar = nobil din corpul de cavaleri al regelui, înarmat cu muschete

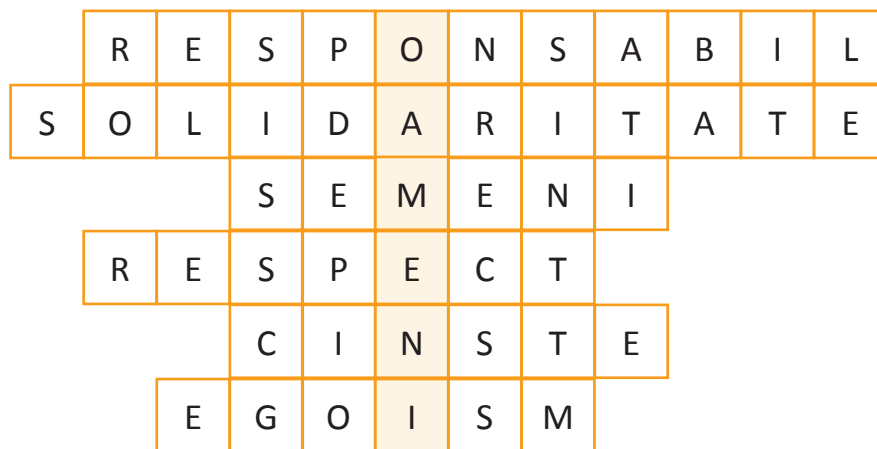


1. Completează schema, după ce o copiezi în caiet.



Scrie, în caiet, câte un enunț cu fiecare termen.

2. Scrie, pe caiet, semnificația termenilor din careu.



3. Realizează un desen care să ilustreze o atitudine a ta în relațiile cu ceilalți.

4. Realizează un scurt text cu titlul „Respect”. Poate fi însoțit și de un desen.

5. JOC! Cum sunt eu în relațiile cu ceilalți.

puncte tari

puncte slabe

STUDIUL DE CAZ

Într-un apartament, la parter, locuiește o bătrână care a rămas singură. De o săptămână nu a mai văzut-o nimeni. Ce poți face?

- Imaginează-ți două soluții pentru a afla ce se întâmplă cu ea.

ACTIVITATE ÎN ECHEPE

- Împărțiți clasa în 6 echipe. Fiecare echipă va alege una dintre temele studiate în această unitate și va realiza un afiș potrivit.
- La sfârșit, faceți aprecieri legate de afișele expuse.

EVALUARE



1. Transcrie și completează spațiile punctate cu termenii potriviți.

- În semn de ... îmi salut colegii.
- Ca elev, am ... să-mi pregătesc zilnic lecțiile.
- Colegii mei dau dovadă de ... când mă susțin la competițiile sportive.

RESPECT

CINSTEA

SOLIDARITATE

RESPONSABILITATEA

2. Scrie cuvintele cu sens opus celor date.

EGOIST

RĂUTĂCIOS

IRESPONSABIL

3. Scrie pe caiet ce atitudine exprimă fiecare afirmație.

- Când găsesc un obiect care nu îmi aparține, îi caut proprietarul.
- Îmi salut toți vecinii, indiferent de vârstă.
- Nu împart cu frații mei nimic din ceea ce primesc.

4. Privește imaginea alăturată și alege oral atitudinea care ți se pare corectă.

- Îl ajuți cum poți.
- Nu te interesează.
- Îi spui cuvinte jignitoare.



Scrie două argumente în sprijinul alegerii făcute.

5. Imaginează-ți că ai în clasă un coleg a cărui familie a pierdut tot în urma inundațiilor. Scrie trei acțiuni pe care le-ai putea face imediat pentru a-l ajuta.

6. Scrie trei enunțuri care să exprime atitudini ale tale în raport cu ceilalți, folosind cuvintele: *altruist, respect, corect*.

7. Realizează un scurt text în care să folosești cuvintele: *bine, cinste și solidaritate*.

TABEL DE AUTOEVALUARE

Foarte bine	Bine	Suficient
21-19 răspunsuri corecte	18-15 răspunsuri corecte	14-10 răspunsuri corecte



UNITATEA I

Locuri de apartenență	5
1. Apartenența locală – Localitatea și domiciliul	6-9
2. Tradiții locale	10-13
3. Țara natală (țara în care locuim)	14-17
4. Însemnele țării	18-21
5. Dragostea față de țară	22-25
6. România, membră a U.E.	26-29
7. Însemnele U.E. (drapelul, imnul, ziua Europei)	30-33
Recapitulare	34
Evaluare	35
Proiect	36

UNITATEA II

Raporturile noastre cu ceilalți oameni	37
8. Bine – rău	38-41
9. Altruism – egoism	42-45
10. Cinste – necinste	46-49
11. Respect – lipsă de respect	50-53
12. Responsabilitate – lipsă de responsabilitate	54-57
13. Solidaritate – lipsă de solidaritate	58-61
Recapitulare	62
Evaluare	63